

REPUBLIKA E KOSOVËS - REPUBLIKA KOSOVA - REPUBLIC OF KOSOVO
KËSHILLI GJYQËSOR I KOSOVËS - SUDSKI SAVET KOSOVA - KOSOVO JUDICIAL COUNCIL

PANELI ZGJEDHOR PËR ANKESA DHE PARASHTRESA
IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE - ELECTION COMPLAINTS AND APPEALS PANEL

Abr.621/2025

IZBORNI PANEL ZA ŽALBE I PREDSTAVKE (IPŽP), u panelu sastavljenom od sudija: Hajriz Hoti predsedavajući, Bujar Muzaqi i Violeta Husaj-Rugova članovi, odlučujući o žalbi Političkog subjekta Pokret Samoopredeljenje (LVV), sa sedištem u Prištini, podneta protiv Centralne izborne komisije (CIK) sa sedištem u Prištini, zbog odbijanja nekih koverata sa glasačkim listićima od strane glasača van Kosova, za Opšte izbore za Skupštinu Republike Kosova održane 09.02.2025, na sednici panela održanoj 28.02.2025. godine, doneta je sledeća:

ODLUKA

Odbija se neosnovana žalba Abr.621/2025 od 27.02.2025, koju je podneo Politički Subjekt, Pokret Samoopredeljenje (LVV), sa sedištem u Prištini, protiv Centralne Izborne Komisije (CIK) sa sedištem u Prištini, zbog odbijanja nekih koverata sa glasačkim listićima od strane glasača van Kosova, za Opšte izbore za Skupštinu Republike Kosovo održanih 09.02.2025.godine.

Obrazloženje

27.02.2025.godine primio pritužbu političkog subjekta Pokret Samoopredeljenje (LVV) sa sedištem u Prištini, u kojoj se napominje da je na sednici Centralne izborne komisije (CIK) 25.02.2025. godine Sekretarijat CIK-a predstavio Izveštaj o radu CIK-a. Jedna od tačaka ovog Izveštaja (tačka 4) bila je „Procena koverti sa glasačkim listićima birača van Kosova“. Od procene 68.990 koverata, SCIK gde u tački b konstatuje) nalazi da je odbijeno 4.865 koverata. Dalje u pritužbi su istaknuti razlozi za odbijanje 4.865 koverata, to su; a) 2.870 koverata nije obrađeno, pošto su birači odbijeni u fazi prijave za registraciju kao birači van Kosova (29. avgust 2024-26. decembar 2024), b) odbijeno je 310 koverata, jer glasački listić nije personalizovan (jedno lice- jedan glasački listić) c) 24 koverta su odbijene, jer nisu imali pečat/poštansku marku, d) odbijeno je 138 koverti, pošto su ih birači poslali iz druge zemlje od one koju su prijavili prilikom registracije, e) odbijeno je 178 koverata, jer su sadržavale samo potvrdu o registraciji, bez glasačkog listića, f) 432 koverta su odbijene, jer su unutar njih nedostajali dokazi o registraciji i sadržavale su samo glasački listić, g) 45 koverata je odbijeno, jer su glasači poslali glasački listić sa identifikacionim dokumentom Kosova i nisu uključili dokaz o registraciji, h) 868 koverata je odbijeno, jer su glasači poslali koverat sa glasačkim listićem više od jednog puta. U nastavku žalbe naglašava se da, na osnovu izveštaja SCIK-a, kategorije odbijenih koverata prema tački a) 2.870 koverata, tačka c) 24 koverta, tačka e) 178 koverata, tačka f) 432 koverta, i tačka h) 868 koverata, su odbijene s pravom, jer su to koverta sa nedostacima koje krše zakon i propise CIK-a u vezi sa glasanjem putem pošte. Dok prema ovom Izveštaju kategorije odbijenih koverata prema tački : b) nije obrađeno 310 koverata, pošto su birači odbijeni u fazi prijave za registraciju kao birači van Kosova (29. avgust 2024-26. decembar 2024); tačka g) odbijeno je 138 koverata, jer su ih birači poslali iz druge države od one koju su prijavili prilikom registracije; tačka g) Odbijeno je 45 koverata, pošto su glasači poslali glasački listić sa identifikacionim dokumentom Kosova i nisu priložili potvrdu o registraciji. Naglasio je da je druga kategorija glasačkih listića država je drugačija od one u kojoj je registrovana i tvrde da je CIK opet, zbog nedostatka tačnih i poštenih informacija, kao i pogrešne edukacije birača, odbio koverta, odnosno nije ih vrednovao, jer je birač

koji živi u inostranstvu glasao iz druge zemlje, različite od zemlje u kojoj je registrovan. Prema navodima podnosioca žalbe, odbijanjem da se ocenjuju ove koverte, povređeno je pravo glasa, koje je i ustavno i zakonsko pravo, uključujući i pravo preseljenja ljudi iz jedne države u drugu kao ustavnu kategoriju, te da smatraju da ni pod kojim okolnostima pravo glasa nije povređeno ili zloupotrebjeno samo zato što su glasačke koverte poslate iz druge države u kojoj je glasač registrovan. Što se tiče treće kategorije – više od jednog glasačkog listića, napominje se da je CIK usvojio Standardne operativne procedure, registraciju i glasanje van Kosova, kao i ocenu glasačkih paketa. U žalbi se ističe da u ovom dokumentu sa pravnim dejstvom Divizija za izbornu informatičku tehnologiju, konkretno u tački 1.1.6, dozvoljava do 4 porodična zahteva za registraciju putem jednog mejla, te je time CIK odbio koverte koje su sadržavale glasačke listiće više lica u jednoj koverti. Prema podnosiocu žalbe, CIK nije pravilno i tačno obavestio birače van Kosova, znajući da su gorepomenute procedure u jednom dokumentu utvrdile da su porodični zahtevi za registraciju putem mejla dozvoljeni do 4 zahteva po porodici, naravno da su birači u inostranstvu, posebno birači sa članovima porodice, odlučili da stave 4 glasačka listića i tako se pošalju u poštanske kutije otvorene od strane CIK-a, van zemlje. Takođe, u vezi sa četvrtom kategorijom - glasački listić sa dokumentom Kosova, podnosilac žalbe naglašava da u standardnim procedurama CIK-a, koje je usvojio sam CIK, "Glasanje putem pošte" se tačno definiše da "u obaveštenju putem e-maila CIK-a, u vezi sa odobrenjem zahteva za registraciju, građanin treba da primi potvrdu o registraciji i potvrda o registraciji treba da se odštampa i zajedno sa poverljivom kovertom, koja sadrži glasački listić, stavi u glavnu kovertu, na kojoj se označavaju podaci o poštanskoj kutiji CIK-a". Međutim, u nekim slučajevima CIK je propustio da pošalje potvrdu o registraciji građaninu koji živi van zemlje, i tako je građanin zajedno sa glasačkim listićem stavio kopiju lične karte i poslao u poštansku kutiju. CIK je odbio takve koverte i istovremeno ih nije ocenio, a to se dogodilo i zbog nedovoljnog informisanja. Prema tvrdnjama u žalbi, sve te koverte su nepravedno odbijene, bez krivice glasača, pretežno zbog neadekvatnog, nejasnog i nepotpunog informisanja od strane CIK-a. Podnosilac žalbe traži od IPŽP-a da naloži CIK-u da oceni i prebroji koverte sa glasačkim listićima u skladu sa važećim zakonodavstvom.

U odgovoru na pritužbu koju je primila Centralna izborna komisija (CIK), dana 27.02.2025, CIK ističe da je Divizija za usluge glasanja, od 9. februara 2025. do 25. februara 2025. godine, izvršilo procenu koverata sa glasačkim listićima koji su primljeni iz poštanskih sandučića CIK-a, u skladu sa "Standardnom procedurom za registraciju i glasanje van Kosova i procenu paketa sa glasačkim listićima" koju je usvojila CIK, odnosno tačkom 2.6, Izbornim pravilnikom 14/2024, Centar za brojanje i rezultate, članom 18, tačkom 4.1, kao i Izbornim pravilnikom 17/2024, Centar za brojanje i rezultate, članom 18, stavom 4. Nakon završetka ove aktivnosti, CIK je sastavila informativni izveštaj o proceni koverata sa glasačkim listićima od glasača van Kosova, za izbore za Skupštinu Republike Kosovo održane 9. februara 2025. godine, koji je predstavljen u okviru aktivnosti Sekretarijata CIK-a, na sednici CIK-a, br. 16/2025, od 25.02.2025. Iz ovog izveštaja proizlazi da je od 68,712 koverata poslatih u poštanske sandučice CIK-a: a) 62,990 koverata je odobreno, b) 4,865 koverata je odbijeno, c) 131 koverta je greškom stiglo na adresu CIK-a (u poštanske sandučice), 729 koverata nije ocenjeno, jer su se aplikanti odlučili da glasaju fizički u diplomatskim predstavništvima, a za procenu ovih koverata potrebno je skeniranje liste glasača iz diplomatskih predstavništava, kako bi se omogućila uporedba i izbeglo dvostruko glasanje. U nastavku odgovora ističu se razlozi odbijanja 4,865 koverata: a) 2,870 koverata nije obrađeno, jer su glasači bili odbijeni tokom faze prijave za registraciju kao glasači van Kosova (29. avgust 2024 - 26. decembar 2024), b) 310 koverata je odbijeno, jer glasački listić nije bio personalizovan (jedna osoba - jedan glasački listić), c) 24 koverta su odbijena, jer nisu imale poštansku marku/pečat, d) 138 koverata je odbijeno, jer su glasači poslali iz druge države od one koju su naveli tokom registracije, e) 178 koverata je odbijeno, jer su unutra imale samo potvrdu o registraciji, bez glasačkog listića, f) 432 koverta su odbijena, jer je unutra nedostajala potvrda o registraciji i sadržavali su samo glasački listić, g) 45 koverata je odbijeno, jer su glasači poslali glasački listić sa identifikacionim dokumentom Kosova i nisu uključili potvrdu o registraciji, h) 868 koverata su odbijene, pošto su glasači poslali koveratu sa glasačkim listićem više od jednom.

Kategorija odbijanja – glasači koji nisu registrovani za glasanje van Kosova: U ovoj kategoriji, u odgovoru je navedeno da postoji 2.870 slučajeva odbijanja jer su birači poništeni tokom procesa registracije kao glasači van Kosova. To se dogodilo nakon što su se registrovali sa iste mejl adrese, a nakon što su ih kontaktirali, javila se druga osoba (u većini slučajeva su imali registracione akreditivne registrovanih lica) ili je dat broj pogrešan. Divizija za glasanje je izvršilo verifikaciju ovih birača i

poništilo registraciju za one koji nisu dokazali da poseduju sertifikat o registraciji (dokument neophodan za slanje koverta sa glasačkim listićima), u skladu sa „Standardnom operativnom procedurom za registraciju i glasanje van Kosova i procenu glasačkih paketa“ koju je odobrila CIK, odnosno tačkom 2.6. Ovi birači su obavešteni da se moraju prijaviti sa svog ličnog imejla i da se ne prijavljuju za druge osobe. Ovo odbijanje nije u vezi sa pogrešnim obaveštenjima o adresama za dostavu, jer su ove koverta stigle iz sandučeta CIK-a, a ne sa adresa diplomatskih predstavništava.

Kategorija odbijanja – različita zemlja od registracije: napominje se da je ovo odbijanje izvršeno u skladu sa Izbornom uredbom 14/2024, Centrom za prebrojavanje i rezultate, član 18, tačka 4.1, i „Standardna operativna procedura za registraciju i glasanje van Kosova i ocenjivanje glasačkih paketa sa glasačkim listićima“ Birač treba da pošalje kovertu sa glasačkim listićem iz države u kojoj živi. Odbijanje se dogodilo jer je birač prilikom registracije izabrao državu u kojoj živi, ali je kovertu sa glasačkim listićem prihvaćeno od druge zemlje. Divizija za biračke usluge je proverilo ovu kategoriju i osiguralo da su u državama gde nije bilo otvorenih poštanskih kutija od strane CIK-a, birači su poslali kovertu iz države registracije. U slučajevima kada je koverta imao pečat/markicu iz države registracije, koverta je odobrena. Prema odgovoru CIK-a, odbijeno je 138 slučajeva, jer je koverta stigla iz druge države i nije imao markicu koja bi potvrdila državu registracije.

Kategorija odbijanja – više od jedne osobe u koverti: U odgovoru CIK-u, ovo odbijanje je urađeno u skladu sa Izbornom uredbom 14/2024, Centar za prebrojavanje i rezultate, član 18, stav 4, koji kaže da je „Poštanska dostava sa glasačkim listićem validna ako je pojedinačna i poslata od strane birača koji se nalazi na listi van Kosova“. Kategorija odbijanja - glasački listić sa identifikacionim dokumentom Kosova: Ističe se da je Divizija za glasanje izvršilo ocenu koverta sa glasačkim listićima u skladu sa propisima i procedurama koje je odobrila CIK, a koji ne zahtevaju od birača da šalju identifikacione dokumente tokom procesa glasanja. Koverta za glasanje mora da sadrži potvrdu o registraciji, koja je primljena u trenutku registracije kao birač van Kosova. O ovoj proceduri birači su obavešteni prilikom registracije. Takođe, pre roka za glasanje putem pošte, Divizija za izbornu informacionu tehnologiju i službu za glasanje je svakom registrovanom podnosiocu zahteva poslalo obaveštenja u kojima su dali neophodne informacije za glasanje, kao i ponovo poslali potvrdu o registraciji u slučaju da je birač izbrisao mejl. Kao i na kraju teksta obaveštenja, poslat je tekst koji se odnosi na validnost glasačkih listića i gore navedene kategorije odbijanja. CIK traži od Izbornog panela za žalbe i predstavke (IPŽP) da odbaci tvrdnje podnosioca žalbe kao nedozvoljene i neosnovane.

IPŽP, nakon ispitivanja prihvatljivosti pritužbe, konstatuje da je pritužba nedozvoljena.

Panel ocenjuje da je zahtev strane koja se žali, iako se odnosi na odbijanje koverata sa glasačkim listićima od strane glasača van Kosova, takođe u odgovoru na žalbu CIK-a) konstatovano da su ove koverta sa nevažećim glasačkim listićima, žalba u ovoj fazi izbornog procesa je preuranjena, jer nakon objavljivanja konačnih rezultata, isti rezultat može biti predmet žalbe od strane političkih subjekata koji imaju zahteve u vezi sa pravima koja su povređena odlukom CIK-a.

U trenutku objavljivanja konačnog rezultata od strane CIK-a, nezadovoljne stranke u skladu sa članom 105.1 Zakona br. 08/L-228 za Opšte izbore u Republici Kosovo, žalbe u vezi sa administracijom prebrojavanja u OCP-u i CPR-u, podnose se pisanim putem IPŽP-u u roku od četrdeset i osam sati od kada se dogodi kršenje (48).

Na osnovu navedenih razloga i u smislu člana 118.1 LOI-a koji predviđa da "IPŽP prihvata žalbe zasnovane na činjenicama i odbacuje žalbe koje ne ispunjavaju prethodno usvojene kriterijume" i člana 13.3 Pravilnika br. 01/2024 o Procedurama podnošenja i odlučivanja o žalbama IPŽP-a, u kojem se precizira da: "IPŽP odbacuje žalbu kada proceni da ona ne ispunjava zahteve ZOI-a i ovog pravilnika za razmatranje", u vezi sa gore pomenutom žalbom odlučeno je kao u dispozitivu ove odluke.

Odluka kao u odredbi ove odluke o odbijanju nedozvoljene žalbe ne prejudicira konačan rezultat, a takođe sa istim tužbenim zahtevima strane mogu pobiti konačni ishod.

Stoga je, iz gore navedenih razloga, a u smislu člana 118.1 ZOI i 13.3 Uredbe br. 01/2024 o postupku za podnošenje i rešavanje prigovora IPŽP-a, panel odlučio kao u dispozitivu ove odluke.

Pravni savet: Protiv ove odluke dozvoljena je žalba u skladu sa članom 118. stav 4. ZOI-a, u Vrhovnom sudu Kosova, u roku od četrdeset osam (48) sati od momenta prijema ove odluke.